

NOAH E. COTSEN LIBRARY OF
YIDDISH CHILDREN'S LITERATURE

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
N O. 03687

HANIKE-GELD

Sholem Aleichem

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

שלום-עליכם ביבליאטעך

פֿאַר גְּרוֹזִים אָזֶן קְלִיָּן

חנוכה-געלה

שלום-עליכם פֿאַלְקָם-פֿאנְד אַוִיסְגָּבָע

נוו יאָראָק, 1918

Copyright, 1918, by Olga Rabinowitz (Sholom-Aleichem), New York

חנוכה-געלד

7

六

טרעפֿט, קינדער, וואָמַעַר יומְטוֹב איז דער בעסטער פון אלע
ימִים-טוֹכוּם?
הנֶּכֶת.

אכט טאג כסדר נישט געהן אין חדה. עסן לאטקען מיט
שמאלאץ, שפֿילען אין דריידעל און בעקומען פון אליעז וויטען חנוכה!
עלד — נו, בּידראָפּ מען נאך אַבעטערען יומִיטוב?
וינטער. דרוייען איז קאלט, דער פראָסט ברענט מיט סכנות.
די פֿענסטער זענען פֿאָרְקָוועט, בּלְרָקְעַט מיט שניין, צעמאָלְטַט
אויפֿין שענסטער ארט. און איז שטוב איז וואָרְטַט — מהיח
נפּשׁות דאס זילְבָּרְעַנְעַן חונכהּ-עלטפֿעל שטעחט צונגענְרִיט נאך פון
כיזיטאגן. דער מאטע געהט-אום איבער דער שטוב. די העֲנוֹן אַרוֹן-
טער, און דאּווענט מעיריב. אויסגעשטאנען שמוונהּ-עשורה, נעמט
עד אַרוֹסִים פון טישקעסטעל אַזְוַעַסְעַן לֵיכְטָעַל (רעם שמש), זאנט
„עלינוּ“ און מאכט צ אונז, צו מיר מיט מיין נגערען ברודער
מאטעל, אַזְוַעַסְעַן קְרָעַשׂ :

— אֵין־אָנָי שְׁהָאָגָדָה שְׁמַנוֹת גִּיגָּתָה בְּהַבָּאָגָן... אֵין־נוֹ־אָנָי אֵיךְ אָנוֹ מַיִן בְּרוּדָעָר מַאֲטָע פְּלַשְׁטָמָעָהָעָן נִיטָוֹס עַר מַיִינָט.
... מַזְבָּחָה בְּרַחְיוֹנִי אָוֶה :

אוון מיר פרעגנון איהם :

— וְנוֹאָם? אֲ שׁוֹ�עַב עַל עַ ?

— זונס ? אָ שׁוּבְעַלְעַן ?
דער טאטע בעוויזט מיט דער האָנֵפֶאַהין, אִין קיד אַריין.

— אַיְדָאָן! ~~וְלֹא-מִתְּבָרֵךְ...~~ אַיְדָאָן!

— וְוֹאָס? ~~אֲלֹא-הַאֲמָעָס-עָרָ?~~ אֲשֶׁר-עָרָל? דָּאָס אָוִיבָעָר-

שְׁטָעַ פָּוֹנְסַטְוִיסְטָל?

— מַטְ אַיְדָאָן-נוֹפָעַ אָמִין! ~~אָמֵן-בְּהַזָּה-בְּהַזָּה-~~

~~אֲזֹה-וְשָׁמֶן-אַחַת...~~ דַי מַאֲמָעַ רַופַּט-אַרְיָין דַי מַאֲמָעַ ~~לְאֹזֶן זַי גַּעַז~~

הָעָרָעַ בְּעַנְטְּשָׁעַן חַנוּכָה-לִיכְטָלָעַ.

אַיְדָאָן מַיִין בְּרוֹדָרָר מַאֲטָעַל לְאֹזֶן זַי לְוִיפָעַן בַּיּוֹדָעַ, אַיִינַס
אַיְבָעָרַן אַנְדָרָעַן.

— מַאֲמָעַ נִבְעָה חַנוּכָה-לִיכְטָלָעַ!

— אֹוֵן, אַמְבָה-אַנְטָאַהָן חַנוּכָה-לִיכְטָלָעַ! — זַאנְגַט דַי מַאֲמָעַ
אָוָן וּוְאַרְפַּט-אָוָועַק אַלְעַ אַרְבָּיִיט אִין קַיד (מַעַן הָאָטַן גַּעַלְעַט גַּעַנְןַן,
מַעַן פְּרַעַנְגָּלַט שְׁמַאַלְץ, מַעַן הָאָטַן גַּעַרְשְׁטִישִׁינְעַט ~~אַטְקָעַס~~) אָוָן לְאֹזֶט
זַי לְוִיפָעַן אִין שְׁטוּב אַרְיָין, אָוָן נַאֲדָר אַיְיחָד — בְּרוֹיְנַע דַי קַעְבָּן,
אַשְׁוּאַרְצָע אַיְדִינַע מִיטַּן וּוְאַנְצָעַ, מִיטַּן אַפְעַט פָנִים אָוָן מִיטַּן תְּמִידַר
פָעַטַע אַוְיְסְגַעַשְׁמִירַטַע הַעֲנָגַע. דַי מַאֲמָעַ שְׁטָלָעַל זַי אָוָועַק אִין אַ
זַיְיט אָוָן מַאֲכָת אַפְרָומַעַן, אָוָן בְּרוֹיְנַע דַי קַעְבָּן בְּלִיבְכַט שְׁטָהַעַן
בַּיִּדְעָר טִיר, וּוִישְׁתַט דַי הַעֲנָגַע אַיִינַס קוֹיְטִיגַען פָּאַרְטָהָר, טַוָּט אַ
שְׁמִיר מִיטַּן דַעַר פָעַטַעַר הַאֲנָגַע אַיְבָעָר דַעַר נַאֲזָן פָּוֹן אַוְנְטָעַן אַרְוָשָׁ
אָוָן לְאֹזֶט-אַיְבָעָר אַשְׁוּאַרְצָעַן צִיְיכָעַן אַיְבָעָרַן גַּאנְצָעַן פָנִים. מַוְרַת
זַעַנְעַן שְׁטָאַרְקָעַר פָוֹ אַיְזָעַן, אַיְדָאָן מַיִין בְּרוֹדָרָר מַאֲטָעַל, אַז מַיד
הַאֲלָטָעַן זַי אַיִינַס אַז שִׁיםַעַן נִיט אַוִים קַיִן גַּעַלְעַטָּעַר.
דַעַר טַאַטַע גַּעַטְצָזָוּ מִיטַּן אַגְּנָעַצְנָדָעַנְעַם שְׁמַשׁ צָוָם חַנוּכָה
לְעַמְפָעַל, בְּזַיְגַט זַי אָוָן מַאֲכָת דַי בְּרַכָּה מִיטַּן ~~בְּקַאַנְטָעַן~~ נִגְנוֹן:
"בָּרוּךְ אַתָּה!" אָוָן לְאֹזֶט-אַיִינַס: "לְחַדְלִיק נְרַשְׁלָמָה!"

דַי מַאֲמָעַ עַנְטְּפָעַרְטַמַּת מִיטַּן גַּוִּיסְיָרָטִישָׁמִים "בָּרוּךְ הוּא וּבְרוּךְ
שְׁמוֹ, אָמַן", אָוָן בְּרוֹיְנַע שְׁאַקְעַלְטָצָזָוּ מִיטַּן קָאָפֶן אָוָן מַאֲכָת בְּשַׁעַת
מַעַשָּׁה אַזְוַלְכָעַ פִּיסְקָעַם, אַז אַיְדָאָן מַיִין בְּרוֹדָרָר מַאֲטָעַל הַאֲבָעָן
מוֹרָא אַז קוֹס טְהֻונָן אַיִינַס אוֹיְף דָּאָס אַנְדָרָעַן.

"הַנְּרוֹת הַלְּלוֹ שָׁאָנוּ מְדִילְקָיִן..." — זַיְגַט דַעַר טַאַטַע אַגְּנָעַד
דַעַר נַאֲזָן שְׁפָאַצְיָרְטִיָּרָוָם הַיּוֹן אָוָן צְרוּיכָס אַיְבָעָרַן זַאְל, קוֹלָט

אויפין' חנוכה-לעטפער, זאנט און זאנט און הערט גאר נישט אויפ צו זאגען. מיר וואלטען וועלען, עם זאל שווין האבען אַפְּן עה, ער זאל זיך שווין נעמכון צו דער קשענען צום בײיטעלע. מיר ווינקען זיך איבער, שטופען-אונטער איינט דאס אנדערע:

— מאטעל, געה-צוו, זאג איזום חנוכה-געלט.

— וואנס עפָּם איך זאל זאגען חנוכה-געלט?

— איזוין, ווארום דו בית קלענען באדרפסט דו בעטען חנוכה-געלט.

— טאמער פאַרְקָעָהָרֶט, דו בית עלטער, באדרפסט דו בע-טען חנוכה-געלט?

דער טאטע הערט גאנץ גוט, איז מיר רעדען פון חנוכה-געללה, גאנר ער מאכט זיך, ווי ער הערט ניט. שטייל, נישט געטאָפָּט. געהט ער צו צום טישקעסטען און צעהלט געלד. עם געהט אונז איבער אַקלְיָוִן פרעטעל איבער' לְיֵיב, עם ציטערען די חענט עס קלאָפָּט דאס הארץ. מיר קוּקָעָן אויפ דער סטעלְלָעָן קראָצָעָן זיך אונטער דער פאה, מאכען זיך בלומרט קאָלְטְבָּלוֹטִיג, גלייך ווי ניט אונז מיינט מען.

דער טאטע טהוֹט אַ הוֹסֶט.

— האָ... קינדרער, קומט נאָר אָהָער.

— האָ? ווּאָס אַיז?

— נאָט אַיך חנוכה-געלט.

בְּקֻמָּעַן אָנוֹנָעַר חֲנוּכָּה-גַּעַלְלָה, לאָעָן מִיר זיך געהן, איך און מײַן בְּוֹדָעֶר מַאֲטָעָל, פְּרִיהָעֶר פָּאַוּוֹאַלְלָה, ווי די סְטָאָטְיָעָם. אָנוֹ נָאָכָּרָעָם — נִיכְבָּעָר אָנוֹ נִיכְבָּעָר, מִיט אַ שְׁפָרְוָנָג-אָונְטָעָר אָנוֹ מִיט אַ טְעַנְצָעָל. אָנוֹ בֵּין מִיד קֻמָּעַן אָנוֹנָעַר חֲדוּרָעָל אַרְיוֹן קָאָנָעָן מִיר זיך נִיט אַיְינָה-אַלְטָעָן, קְוַיְיעָן זיך אַיבָּעָר דְּרוּי מַאֲלָמִיטִין קָאָפָּ אַרְאָפָּ מִיט די פִּים אָרוֹוִת, שְׁפָרְינָגָעָן אוֹיפָּ אַיְוִין פָּוָס אָנוֹ זִינְגָעָן-אָונְטָעָר:

איוונגע, ביונגע
סטופע ציינגען,
ארצע, בארכען,
נאלע שווארצען
רַיְמָעֵלֶךְ
בִּינָעֵלֶךְ פִּינָּעֵלֶךְ

האָפֶן!

און פאר גרויס שמחה און התפעלות נבען מיר זיך אלין צו
צוווי פטעש אין די באָפָן.
עם עפנט זיך די טיר און עם קומט-אריין דער פטער בעני.
— חברה פֿלְעַצְיָה, אַיְיךְ קומט חנוכָה-געלט!
דער פטער בעני **לְעַנְטָאָרִין** די הענט אין זישלעט-קעשנע
געמט-ארויס צוווי זילבערנע גילדען און גיט אונז חנוכָה-געלט.

ב.

קיינער אין דער וועלט ווועט ניט זאגען, אָז דער טאטע און
דער פטער בעני זענען ברידער. דער טאטע — אַ הויינער, אַ
דאָרְדָּר, דער פטער בעני — אַ קְרָעָצָר, אַ גְּרָאָכָר; דער טאטע —
אַ שׂוֹוֹאָרְצָעָר, דער פטער בעני — אַ גְּלָעָר; דער טאטע — אַ מְרָהָדָ
שְׁחוֹרָה/דִּינָּרָה, אַ שׂוֹוֹינָּגָרָה, דער פטער בעני — אַ פְּרִילְיָכָרָה,
רענדער. טאנ מיט נאָכָט, זומער און ווינטער — אָז דאָךְ אַיְוָנָעָן
ברידער.
דער טאטע נעם אַ גְּרוּסָעָן בְּוּנָגָן פָּאָפִיעָר, צְעוֹדָרָעָט אַוְיָהָ
קעסטעלען, שווארצע און וויסע, חיסט אַרְיוֹנָטָרָגָעָן פָּוּן קִידָּ
פאָסָאָלִיטָה, שווארצע און וויסע — דאס ווועט זיין אַ דָּאָמִינָעָן.
די מאָכָע אַיְן קִין, פְּרִיגָּעָלָט שְׁמָאָלָץ אָז בָּאָקָט לְאָטָקָעָם.
אַיְיךְ מיט מִיּוֹן בְּרוּדָר מְאָטָע שְׁפִּילָעָן אַיְן דָּרִידָעָל: נִסְ נְרוֹלָ
הִיה שֶׁ, אָז דער טאטע מִיטָּין פטער בעני' וועצען זיך אָוּסָם
שְׁפִּילָעָן אַיְן דָּאָמִינָעָן.

— איזן זאך וועל איך דיך בעטעה, בעני, — בלא חרטה ובלא
דרלאה, דאס היסט : א גאנגע זאָל זיין א גאנגע ! — זאנט דער טאטע.
— א גאנגע איז א גאנגע. — זאנט דער פטער בעני און געהט
א גאנגע.

— א גאנגע איז א גאנגע. — זאנט דער טאטע און שלאנט-אָפ
דעַם פטער בעניעס א צינעלע.
— א גאנגע איז א גאנגע. — זאנט דער פטער בעני און שלאנט-
אָפ דעם טאטעעס צוּיִי צינעלען.

וואָס ווֹיְיטֶעֶר-וֹוֹיְיטֶעֶר לאָזָען זוי זיך אַרְיוֹן אַין דעם שְׁפִיעֵל אלָא
טִיעֵפֶר, קִיְּעַן בְּשֻׁתְּמַעְשָׂה דֵּי בָּעֵרֶד, טְרִיאַלְעָן מִיטָּס דֵּי פִּים אָונָּ
טָעָרֶץ מִישָּׁ אָזָן זִינְגְּעָן שְׁטִילְעָרְהָיָה בְּיִדְעָ אַיְּן לִיעְדָּעָ.

— אוּ, וואָס טהוֹט מעָן, וואָס טהוֹט מעָן, וואָס טהוֹט מעָן ? —
זִינְגְּט דער טאטע מִיט אַ נִינְגָן פָּוָן דער גְּמָרָא אָזָן קִיְּעַט אַיְּן עַ
בָּאָרֶד. — זאָל אַיך גַּעַהַן אַחֲרָע ? — ווּט עַר גַּעַהַן אַחֲרָן. וועל אַיך
גַּעַהַן אַחֲרָן ? — ווּט עַר גַּעַהַן אַחֲרָע. באָדָאָרֶךְ מעָן בעסער גַּעַהַן
אוֹזָמֵין גַּעַהַן !

— אוֹזָמֵין גַּעַהַן, אוֹזָמֵין גַּעַהַן ! — העלְפַּט אַיהם אָונְטֶעֶר
דער פטער בעני מִיטָּן זעלבען נוֹסֶת.

— וואָס זְשַׁע באָדָאָרֶךְ אַיך מְוֹרָא האָכְבָּעָן ? — זִינְגְּט דער טאטע
וֹוֹיְיטֶעֶר. — טָאָמְעָר שלאנט ער מִיר אָפ יַעֲמֵד צִינְגָּלָע ? — וועל אַיך
בַּי אַיהם צוֹנוּמָעָן צוּיִי צינעלען. אוּ, וואָס ? טָאָמְעָר מִינְגָּט ער
מִיר שלאנטן דָּרְיוִי צִינְגָּלָע ?

— דָּרְיוִי צִינְגָּלָע, דָּרְיוִי צִינְגָּלָע, דָּרְיוִי צִינְגָּלָע ? — העלְפַּט אַיהם
אָונְטֶעֶר דער פטער בעני.

— אוּ, בִּזְמַט דַּו אַ טְפַש, בעני, אַ טְפַש אָז אַ גְּרוּזְסֶעֶר ! —
זִינְגְּט דער טאטע אָז גַּעַהַן גַּעַהַן.

— בִּזְמַט אַלְיַוָּן אַ טְפַש, מִין בְּרוֹדָעֶר, אָז נַאֲך אַ גְּרוּזְסֶעֶר ! —
זִינְגְּט דער פטער בעני אָז גַּעַהַן אָז גַּעַהַן פְּרָחָאָט זַיְד באָלֶךְ
צָוִיק.

— פע, בעני, מיר האבען דורך גערעדט, א נאנגע איז א נאנגע!
 זאנט דער טאטט שווין אהן א נונג און חזפט דעם פטעטער בעני
 פאר דער האנה.
 — א גוטער משלו! — זאנט דער פטעטער בעני. — כל זמן איך
 האלט איז מיטען א נאנגע מעג איך מיר געהן ווואחין איך ווי.
 — ניין! — זאנט דער טאטט. — א נאנגע איז פאראפאלען! מיר
 האבען דורך עפֿים געשכומעט, בעני, בלא חרטה, בעני, בלא דראָה!
 — חרטה? — זאנט דער פטעטער בעני. — וויפיעל מאָל מאָכט
 זיך, או דו האקסט חרטה?
 — איך? — זאנט דער טאטט. — ע, בעני, דערפֿאָר האב איך
 דורך פינט מיט דיר צו שפיילען איז דאמינע!
 — ווער ווער נויט דיך, אַלְסֶט מיט מיר שפיילע?
 — שווין? מע קריינט זיך שווין איבער אַ פָּאַסְאַלְקָע?
 רופט זיך איז די מאָמע און קומט-אַן פון קיד מיט אַ פָּאַלְמָעַט
 פנימ, און נאָר אַיהֲר — ברײַנָּע מיט אַ גרויסען פָּאַלְמָעַט
 הייסע לְאַטְקָעַס מיט שמאָלָע. פון די לְאַטְקָעַס זעצעט אַ פָּאַרְעָן
 אלע לאָזָען זיך צום טיש. איך איז מײַן בָּרוֹדָעָר מאָטָע, וואָס
 האבען זיך פריהער אַבִּיסָּעָל געקיינט. געריסען ווי די קעַץ, בעטען
 זיך ניך אַיבָּער, ווערען שלום און זעצען זיך צו די לְאַטְקָעַס מיט
 גרויס בונה.

ג

ביינאכט אויפֿן געלענער ליג איך איז און טראָכט: וויפיעל קאָן
 זיך, אשטיינער, בי מיר צְנוּיָפְּקָלְבָּעָן, או אלע פטעטערס מיט אלע
 מומעט מיט אלע קרובים וועלען מיר געבען חנווכהגעלד? ראשית
 חכמה, דער פטעטער משיח-אָחרָן, דער מאָמעעס ברודער, אַפְּילו זעהָר
 אַ קָּאָרְגָּעָר, נאָר אַ גַּנְיָד. נאָכְדָּעָס דער פטעטער אַיזָּק אַן די מָוֹעֵד
 דָּבָּרָה, וואָס דער טאטט אַן די מאָמע וענען כיט זוי ברונָו שווין
 פון כמה וכמה יאָהָרָעָן. הײַנט דער פטעטער בִּינְשָׁאָן די מָהָמָע

ויטנטע? היינט ווואו איז אונזער שווועטען אידעל? און איהר
מאן שלום-ז'ירעל? און אלע איבעריגע קרובים?

— מאטעל, דו שלאפסט?

— יא, וואס איז דען?

— וויפיעל, מיינסט דו, ווועט אוננו געבען דער פערטער משה-
אחרן חנוכה-הגעלה?

— פון וואנען זאל איך וויסען? איך בין דען א נביא?

אין א מינוט אראום:

— מאטעל, דו שלאפסט?

— יא, וואס איז דען?

— עמייצער האט אוזו פיעל פערטערס מיט אוזו פיעל מומען,
ווי מיר?

— אדרער יא, אדרער ניין.

אין צוויי מינוט אראום:

— כאטעל, דו שלאפסט?

— יא, וואס איז דען?

— ווי באַלד דו שלאפסט, היינט ווי אוזו רעדסט דו מיט מיר?

— דו פרענשט דאך מיה, מווע איך דיר ענטפערען.

אין דריי מינוט אראום:

— מאטעל, דו שלאפסט?

— טספס — טרור — חיליכהייל — טספס...

מאטעל לאָפערט, **הַרְגֵּנֶרֶטִיךְ**, פִּיּוֹפְּטִיטִיט מיט דער נאָז, און איך זען
מייך אויף אויף מיין בעטעל, נעם-אָרוֹסִים מיין ערבעל, גלעט דאסּם,
בעטראכט דאסּם.

„ראכט זיך, וואס? — טראכט איך מיר. — א שטיקעל פאָ-
פֿאָל, און וואס קאן מען דערפֿאָר ניט קויפֿעַן? צאצקען, מעסער-
לער, שטעה-עלער, בייטעלער, ניס און קאנפֿעַקְטָעַן, און רָאוּנְקָעַן,
און באַקסערען, און וואס ניט?“

איך בְּשָׂהָאַלְתִּיךְ דאסּם ערבעל צוקאָפְּעַנְסִים אָונְטָעַרְן? קישען און
לייעזְנָאָפּ קְרִיאָתְ-שְׁמָעָ, קְוִמְטָאָרְיִין בְּרִיְנָעָן פָּוּךְ מִיט אַ פּוֹלְעָן

פְּאַלְמָוּמִים מֵיט קָרְבָּלָעַךְ ... בְּרִיּוֹנֶעָ גַּעֲתָ נִיט, נָאָר זַי שְׁוּבָעַט
אָנָּי דָּעַר לְוַפְּטָעַן, זִינְגַּט "חַנְרוֹת הַלְּלוֹ שָׁאָנוֹ מְדָלְקִין", אָוָן מְאַטְּמָעַל
שְׁלִינְגַּט קָרְבָּלָעַךְ, וּוּי דַי הַאַלְיָישָׁעַם. "מְאַטְּמָעַל" — שְׁרִי אַיךְ מֵיט
אַלְעַז בְּזוֹהַת. — נָאָט אַיז מֵיט דִּירָה מְאַטְּמָעַל, וּוּאָס טְהוֹסֶט דַוְ?
קָעַר בְּלַעַךְ? ? ? ? . . .
אַיךְ חַאְפֵץ זַיְהָ אָוְף אָוְן שְׁפִּיְיָאוּס דְּרוּיָ מַאל: "טְפוֹ-טְפוֹ -
טְפוֹ - אַחֲלָם!"
אָנוֹ וּוּרְאַנְשָׁלָאָפָעַן.

7

אוֹפַה מְאָרְגָּנָן אֵין דָּרֶר פְּרִיהַ, אֲפָגְּנָרָאָוּוּנָט אָוּן אַיְבָּרְגָּעָבִיסָּעַן,
טוֹתָחָות אָוּנוּ אָן דִּי מַאְמָעַ אָוּן קַעַצְעָנָעַ טָולְוָפְּלָעַךְ, וּוֹיקָעָלְטַ אָוּנוּ אַיְיָן
אָנָּא נְרוּוֹסָעַ וּוְאָרָעָמַע שָׁאָלָעַן, אָוּן מִיר לְאָזָעַן וּדְ גַעַנְּן נְאָךְ חַנּוּכָּה
גַּעַלְהָ, פְּרִיהַעַר פָּוּן אַלְעָמָעַן, גַּעַוְהָנְגָּלִיךְ, צָום פָּעַטְרָד מְשָׁחָיָהָרָן.
דָּעַ פָּעַטְרָד מְשָׁחָיָהָרָן אָנָּא אַיְדַּי נִישָּׁטַּקְמָן גַּעַנְּגָּעָהָרָן
צָוּ טָוּן שְׁטָעָנָגָן מְאָטָן זְפָאָגָן ; חָוּן מַעַן קוּמָטַּסְטָוָפְּטָסְטָמָעָן אַיְחָם
נְכָבָעַן הַאֲנְבָּפָּסָס זְשָׁעָנָעַן וּדְ רַיְהָעָנוּן אָגָּגָעַן "אָשָׁה, יְצָרָה"
— אַ גָּוט מְאָרְגָּנָן, פָּעַטְרָד מְשָׁחָיָהָרָן ! — שִׁיםְעַן מָרָ אָוִים
בְּיוֹדָעַ מִיטַּא מַאְלָי, אַיְדַּי אָוּן מִיּוֹן בְּרוּדָעַר מְאָטָעַי, אָוּן עַס קוּמָטַּסְטָמָעָן
אָפָּקָעָנָעַן דִּי מוֹזָמָעַ פָּעַסְטָלִי, אַיְדַּיְהָעַן אַ קְלִוְיָנִיטְשָׁקָעַן, אַיְיָן אַוְיָגַן אַ
שְׁוֹאָרָדְלָעַן דָּרָס אַנְדָּרָעַן אַ וּוֹיִם, דָּאָס הַיִּסְטַּמְּן, אַיְיָן בְּרָעַם אַ שְׁוֹאָרָדְלָעַן
צָעַד, אַנְדָּרָעַן אַ וּוֹיִסְעַן. דִּי מוֹזָמָעַ פָּעַסְטָלִי תְּקוּפָּתַ אָוּסַּי אַיְסָרִי
טוֹלְוָפְּלָעַךְ, וּוֹיקָעָלְטַ אָוּנוּ אַיְסָרִי פָּוּן דִּי שָׁאָלָעַן אָנָּן שְׁנִיּוּצָן אָוּסַּי
דִּי נְעוּזָר אָיְנָהָר פְּאַטְרוֹד.

— שני יצטדראים! — זאנט די מונכע פעםך. — גוט, גוט
שנוייצטראים! ושולועוט ניטן! נאך! נאך! אט איזו!

אוֹן-בער בעטער משיד-אחרן, אוֹן צָהָל אַלְשָׁפָעָן קַאֲלָאַטָּעַל,
מייט אַוְאַטְאַחַעַן יַאֲרֻמְעַלְקָעַן אַיְזָפָעַן קָאַפָּן, מִיט וְאַתְּעַן אַיְן דֵי
אוֹיעַרְעַן אוֹן מִיט אַיְסְבָּנְקָרְאַכְבָּעַן וְאַגְּנָעַן, שְׁטַעַת בְּיִם הַאֲנָן

פאס-נוישט זיך דיזהעט קנייטשט מיט'ן פנים, פינגעעלט מיט
די אוינגען אָקּוּעַטְשֶׁט: "נקבים, נְקָבִים! חֲלֹלִים, חֲלֹלִים!"
איך און מיין ברודער מאטעל זיצען אין געהקטע וואונדרען.
עם פאלט אויף אונז אָן אַפְּה, אַקְּלַט, אלע מאָה, ווען מיר קומען
אַהֲרֹן. די כוֹסְמָע פֿעַלְעַט זְעַמְת, זְקָר אַוּעָל אַקְּנָעַן אָנוּן, לְעֵגֶל
אַנְוִיָּה די הענֶה אַוְיפְּזָה האַרְצָעָן אָנוּן גַּעַמְת אָנוּן צָוָם עַקְוָאמָעָן:

— ס'מאכט דער טאטע?

— נָאָרְנִית.

— ס'מאכט די מאַמע?

— גָּאָרְנִית.

— גָּעֻקוּלְעַט גַּעַנוּ?

— גָּעֻקוּלְעַט.

— גָּעֻפְּרַעְנְגָּעַלְט שְׁמַאְלָץ?

— גָּעֻפְּרַעְנְגָּעַלְט.

— גָּעַבְּאַקְּעַן לְאַטְקָעַם?

— גָּעַבְּאַקְּעַן.

— דער פֿעַטְעַר בעני גַּעַוּעַן?

— גַּעַוּעַן.

— גָּעַשְׁפִּיעַלְט אָנוּן דָּאָמְינָעָם?

— גָּעַשְׁפִּיעַלְט.

— אָנוּן אַזְוִי וּוּיְטָר.

די מוהמע פֿעַסְלְעַן שְׁנִיאַצְט אָנוּן אָוִים די גַּעַזְעַר נָאָך אַמְּאָל אָנוּן
רָופְּט זִיך אָנוּ צָוָם פֿעַטְעַר מְשַׁהַ-אָחָרָן:

— מְשַׁהַ-אָחָרָן, מַע בָּאַדְרָאָרְך זִיך עֲפִיס גַּעַבְּעַן חָנוּכָה-גַּעַלְט.

דער פֿעַטְעַר מְשַׁהַ-אָחָרָן הָעַרְתָּ נִיט; ער ווַיְשַׁט זִיך די הענֶר
אוּן לְאֹוּטְ-אָוִים מִיט אַ קּוּוֹעַטש: "וּמְפְּלִיאָה לְעֵ-שָׂותָה!"

די מוהמע פֿעַסְלְעַן פּוֹילְט זִיך נִיט דָעַרְמָאַנְעָן אִיחָם נָאָך אַמְּאָל:

— מְשַׁהַ-אָחָרָן, די קִינְדָּעָר חָנוּכָה-גַּעַלְט!

— הָא? וּוָאָס? — מְאָכְט דער פֿעַטְעַר מְשַׁהַ-אָחָרָן אָנוּן לְעֵגֶל
אַיבָּעָר די וּוּאַטְעַן פּוֹן אַיִּין אַוְיהָעָר אַיִּינְכֶם אַנְדָּעָרָעָן.

— די קינדרער חנוכה-געלט !! — שרייט-אוייס די מוהמע פעסיל
אייהם גלייך אין איהער אריין.

— אווי, דער באאוך! דער באאוך! — מאכט דער פטער
משה-אהרן (עד רעדט אביסעל "בראדייש") און חאפט זיך מיט
בידיע הענד בי'ם בויך. — חנוכה-געלט ווילט איהר? וואס דארך
פען קינדרער געלט? וואס ווועט איהר טהון מיטן' געלט? הא?
אויסגעבען, צערענצעלען, הא? וויפעל האט איזיך געגעבען דער
טאטע איעערער חנוכה-געלט? הא?

— מיר א קערבייג, — זאג איך — און אייהם א האלבט.
— א קערבעל? !! המ... מע באַלעועט קינדרער, מע מאכט פון
זוי א תל! וואס ווועט דו טהון מיטן' קערבעל? — הא? צע
בײַטען? הא? זאלסט דאס ניט צעבייטען! דו הערטט, וואס
איך זאג דיר? זאלסט דאס ניט צעבייטען! צי אפשר ווילסט דו
דאָס צעבייטען, הא?

— ניט צעבייטען, יא צעבייטען — וואס געהט דאס דיך אן?
מיישט זיך אריין די מוהמע פעסיל. — געכ זוי אָפּ זיערט און לאזען
זוי געהן געזונטערהייד.

דער פטער משה-אהרן געהט-אָוועק צו זיך אין חדה, שאָרעד
וועט מיט די שקייבען, וכטט און אלע טישקעסטער מיט אלע
שופֿלעַדְלָעַךְ, קראצט-אוייס פון דראטען עטליכע מטבחות און רעדט
צו זיך אלויין:

— המ... מע פיחרט-איבער קינדרער, מע מאכט פון זוי א תל,
א תל-עלום!

און ער דוקט אונז אריין אין האנד אריין עטליכע הארטע
מטבחות. די מוהמע פעסיל שנוייצט אונז אוים אונז די נזער נאך א
מאָל (דאָס לײַטען מאָל). טהות אונז אָן די טולופֿלָעַה, וויקעלט
אונז איזין אין די גרויסע וואָרעמע שאלען, און מיר געהן וויאַטער.
מיר לֻוִיפֿעַן אַיבָּעֵרֶן וויסען, געפֿרוּרָעַנָּעַם סקריפֿעַנְדִּיגַעַן שנוי
אונז צעהלען די הארטע מטבחות, וואס דער פטער משה-אהרן האט
אונז אַרְיוֹנָנְגַּעַרְקָט, און מיר קאנען זוי ניט אַיבָּעַצְעַהְלָעַן. די הענד

זענען אונז געפּרוּרָען, רְוִימַט, אַנְגֶּנְדָּרָאַלְעָן ; די מְטַבּוּת זענען קוּפּערָען, גְּרוֹוּסָע שׁוּעוּדָע מְטַבּוּת, עֲפָים זְעַכְעָרָם פְּאַרְצִיְּטוּנָעָן דְּרִיוּעָרָם מְאַדְרָנָע אַפְּגָנְעָרְבָּעָנָע, גְּרָאַשְׁעָנָס אַלְטְּפָרְעָנְקִישָׁע, גַּעַשׂוֹאַלְעָנָע, פְּעַרְגְּרִינְטָע — סְאַיְזָ שׁוּעוֹר, אַונְמְעָלִיךְ אַוְיסְצְּרוּעָכְעָנָען אַיְזָ דְּרוּיסָען אוּפְּפָן פְּרָאַסְטָ וּוּפְּפָעָלָע דָּרָע פְּעַטָּר מְשַׁהְאַהֲרָן הַאֲט אַונְז גַּעַנְעָבָען חַנוּכָה-גַּעַלְד ! ...

.๕.

אונזוער צוּוִיטָע טַמְאַנְצִיעָ אַוִּיפּ נְעַמְעָן חַנוּכָה-גַּעַלְד אַיְזָ דָעָט פְּעַטָּר אַיְצִי מֵיטָ דָעָר מְוַהָּמָעָ דְּבָרָה, די וּאַסְטָ דָעָר טַמְאַט מִיטָ דָעָר מְאַמְעָז זענען כִּימַט זַיְזָ בְּרוֹגָן שׁוֹין פָּוּן כְּמָה וּכְמָה יְאַחֲרָעָן. פָּאָר וּאַסְטָ זַיְזָ זענען בְּרוֹגָן — דָּאָס וּוּיְסָעָן מִיר נִימָט אַז דָעָר טַמְאַט אַונְז דָעָר אַיְצִי (לִיבְלִיכָּעָ ברִידְרָע) רְעַדְעָן נִימָט צְוּוֹישָׁען זַיְזָ קִינְמָאָל נִישָׁט, חָאַטְשָׁ זַיְזָ דְּזָוְונָעָן בִּידְעָ אַיְזָ אַיְזָ שְׁוֹהָאָן זַיְזָ צְיַעַן בִּידְעָ אוּפּ אַיְזָ בְּאַנְקָה, אַ שְׁמַאְדָּט נְעַבְעָן אַ שְׁמַאְדָּט, אַ שְׁמַעְנָדָרָט מִיטָ אַ שְׁמַעְנָדָרָט. אַונְז עַס קְוֹמָט יוֹסְטָבָ צַו אַוִּיסְטָ נְעַמְעָנִישָׁ (הַזָּאת הַתּוֹרָה) אַונְז עַס הַאַלְטָ בִּיְיָ פְּעַרְקְוִיפָּעָן עַלְיוֹתָ, דִּינְגָּעָן זַיְזָ זַיְזָ, וּוּלְעָן דּוּקָה בִּידְעָ אַיְזָ עַלְיהָ, שְׁמַיְסָעָן אַיְינָס דָאָס אַנְדָּרָעָ אַונְז שְׁמַיְסָעָן אַרְיָין אַיְזָ טָאגָ אַרְיָין. אַיְזָ שְׁוחָל אַיְזָ דָעָר מְאַלְטָ אַ יְיָ ; אַלְעָ רְעַדְעָן, רְיָהָרָעָן זַיְזָ, שְׁוֹשָׁקָעָן זַיְזָ, לְאַכְּבָעָן אַונְז הַעַלְפָעָן-אַוְנָטָעָר דִּינְגָּעָן זַיְזָ ; אַיְטְלִיכָּבָר אַיְזָ נִיגְיָעָרָגָ צַו וּוּיְסָעָן, פָּאָר וּוּמְעָן וּוּטָ בְּלִיבָּעָן דָעָר "שִׁוְישִׁי". אַדְרָע דָעָר "מְפָטִיר". אַז עַס גַּעַתְמָאַרְיָין אַיְזָ נְצָחוֹן, דֻּעַמְלָטָ וּוּלְעָן אַלְעָ, מַעַזְלָ זַיְזָ דִּינְגָּעָן בִּיְזָן בִּיְזָן אַרְיָין. דָעָר שְׁוֹהָל-שְׁמָשָׁ, מְעַכְּבָשִׁי פְּאַנְפָאַטָּשָׁ מִיטָ דיְ רְוִיטָעָ קַאַלְטָעָנָעָן, שְׁמַעְתָּ אַיְזָ אַיְתָם אַרְאַפְּנָעָפָלָעָן, די יְאַרְמָעָלָקָע — פָּנָז יְעַנְעָר זַיְזָ ; עַד קְוֹמָט אַיְזָ מְזֹרְחָזִיָּתָ, אוּפְּפָן טָאטָעָן אַונְז אוּפְּפָן : פְּעַטָּר אַיְצִיְּן, אַונְז זְינְגָט אַוִּיפּ וּוּזָן פְּאַנְפָעָוָאַטָּר שְׁטִימָע : אַכְּטָצָעָן גִּלְדוֹן אַסְטָ שִׁישָׁוֹן צְוֹוָאנְצִיגָן גִּלְדוֹן אַסְטָ שִׁישָׁוֹן :

העלפק אונטער: דרייסיג, דרייסיג פינע און דרייסיג זיעבען
און דרייסיג פערציג פערציג!

מעכטשי פאנכטאש קוקט פון איינעם אויפֿן אנדערען :
 — פערציג גילדוין אום שישין צוויי און פערציג גילדוין אום שישין פינק און פערציג גילדוין אום שישין פינק און דער טאטע און דער פטערט איצ'ערער נישט אויף צו שמייד סען זיך ; מע האט שיין ארינגענשMISSען בייז פופצין גילדוין.
 מעכטשי הויבט-אויף די האנד און וויל שיין צו-פאטשען פאראן טאטען :

— פופציג גילדוי --- ז ...

אוֹזֵר מִיּוֹשָׁב דָּעַר פַּעֲתָר אַיצְ' אָנוֹ הַוִּיכְמָדָאָוֶיף אַפִּינְגָּה
אָנוֹ דָּעַר נַגְנְצָעַר עַולְם הַעַלְפְּטַאָוַנְטָעַר: אַיְין אָנוֹ פַּופְצִינְ' אַיְין
אָנוֹ פַּופְצִינְ' — אָנוֹ מַע שְׁמִיּוֹסְט וּוַיְיטָעַר. אַזְוִי לְאָנָג, אַזְוִי בְּרוּיט,
בְּכִי מַע שְׁמִיסְטַאָרְיִין אַיְן עַטְלִיבָע אָנוֹ וּצְכִינְג נִילְדוֹן (אַזְאַזְעָה
אָנוֹי נַאֲך נִים גַּעַהְרָעַט גַּעַוְאָרְעַן!), אָנוֹ „שִׁישִׁי“ בְּלִיבָּט פָּאַרְיָן) פַּעֲתָר
אַיצְ'. קַומְטָ צָו „מַפְטִיר“, טַהוֹת דָּעַר טַטְאָע אַקְוּפְּזָ שְׁמַש
אָנוֹ אַזְאַר מִיט דָּעַר הַאנְדָּה, וּוּי אַיְינְעַר רָעַט: „מַפְטִיר — דָּעַם
גַּעַהְעָר צָו מִיר!... בַּיּוּ מַעֲכְטְּשִׁין חָאַט אַיְהָר דָּעַם גַּעַפּוּלְעַט; תְּ
אָנוֹי אַכְבָּעַר אַסְבָּרָה, אָנוֹ דָּעַר עַולְם אָנוֹ נִים מַסְכִּים: דִּינְגָּעַן זִיךְ
דָּעַם מוֹעֵן, דָּעַרְיוֹת אָנוֹ דָּעַם יוֹסְטָבוֹ, נִישְׁטָא קִין מַאֲנַאְפָאַל,
קִין חֻזְקָה אָוֶיף מַפְטִיר!

— צעהן גיילדיין אומ מפטיר! פופצעהן גיילדיין אום
מפטיר! צואנציג גיילדיין אום מפטיר! פופציג גיילדיין
אום מפטיר!

א גוטער שפּוֹרְנוֹגַן! דער טאטָטוּ דֶּרֶעֱתָאָוִים דָּעַם קָאָפַּ: וּוְעַד
קריכַּט דָּאָס אַוְיָף זַיְן מְפַטְּרִי? אָוָן שְׁמַעַלְתָּ אַיזִּיךְ פָּאָר, אָוָן דָּאָס
שְׁמִינִיסְטָן וּוְעַדְרָעַר דָּעַר פָּעַטְרָעַ אַיזִּיץִי; עָדַה אַחֲטָחָק צָו קַוְיְעַפְּנָן דָּעַם

מפטיר פאר זיין יונגערען איזעדעם. נאך איי "שיישי", אי "מפטיר"—
אוואס! מיט צוויי בייטשען שמיזט מען ניט!... דער טאגט
הויבט זיך אוית, תהוט אַ וואונק צום שםיש.
— הונדרט.

דאָס ווארט "הונדרט" לוייפטידורך איבער דער שוחל, זיך אַ
בליע מיט אַ دونער. דער גאנצער עולם איז איבערראשת, אויסער
זיך. צוויי ווית אַרייניצושמייסען מפטיר — דאס האט מען נאך
ニישט געהערט זוינט די שוחל איז אַ שוחל.

און מעבטי פאנפאטש תהוט זיך זוינט, גלייך וו געווינטליך:
— הונדרט גילדווין אומ מפטיר! הונדרט גילדווין
אומ מפטיר! הונדרט גילדווין... (ער וויל צופאטשען).

דער פטער איצי הויבט זיך אוית. דער טאגט תהוט אוית
איהם אַ מאדרנען קוק, וויל אינער רעדט: "משוגע, צי חסרידה?
וילקסט קוילען? קוילען..."

דער פטער איצי זעצעט זיך אנדער, און דער מפטיר בלוייבט
פאל אונן...

פֿון דעסטוועגן, אײַנס צום אנדערען געהער זיך ניט אָן. אָן
עם קומט אַ שמחה, בי אונז אדרער ביוּם פטער איצי', אַ מזָּל-
טָבָה, אַ בְּזִכְּרָה, אַ ברית, אַ פריזונֶה, אַ ברמְצָה, אַ קְנֵסְמָאָל,
אַ פָּאָרְשִׁיףְּעָל, אַיְזָן אוֹיפְּרוֹפְּעָן, אַ חֲתוֹנָה אַדרְעָר אַ גָּמָּת, קומט מען
אײַנס צום אנדערען, מע בעזעצעט זיך אויבען-אן, מע שענטקט "דרשָׁדָה
געשאנק", "מיישבריך-געלד" און מע מאנצט מיט אלע מהותנים איז
קָאָהָן.

— אַ גָּמָּת מאָרגָען צִיְּךְ, פטער איצי! אַ גָּמָּת מאָרגָען אַיְזָן
מוחמע דבורה! — שיימען מיר אויס ביידע מיט אַ מָּאָל, אַיך און
מיין ברודער מאָטָעָל, און מע נעט אונז אויף פאר ועהר אַנְגָּעָן.
גענטע געסטט.

— אַיהֲר מײַנט דאָך ניט די הגודה, אַיהֲר מײַנט די פָּאָלִירְטְּשִׁיד
קָעָם... — מאָכָט צו אונז דער פטער איצי, קנייפט אונז אַין די
בעקלער, עפָעָנט-אויף דאס בייטעלע און גִּיט אונז חנוכה-געלד, מיר

א וויסען זילבערנעם צוואנצינער און מײַן ברודער מאָטְלֵעַן אַ ווּוַיַּסְעַן זילבערנעם צוואנצינער, און מיר געהע-אַזועע פֿוֹן דָּראָטְעַן צָוָם פֿעַטָּעַר בִּינְיִישׂ.

ג

אויב אויהר קאנט זיך פֿאָדרשטעלען דעם ניחנים — אַט דָּאָס אַיּוֹן דעם פֿעַטָּעַר בִּינְיִישׂ/עַם שְׁטוּבָה. ווּעַן אויהר זאָלַט נִיט קְוָמָעַן אַחֲיָן, טְרֻעָפֶט אויהר אַ לְּאַרְעָם, אַ גַּעַשְׁרִי, אַ גַּעַפְּרִידָעָר. סְ'אַיּוֹן דָּאָרט אַ פּוֹלָעַ שְׁטוּבָה מִיטּ קִינְדָּעָר — האַלְּבִּינְאַקְעָטָעָ, פֿערְשְׁמִירְטָעָ, פֿערְמוֹרָדָזָעָ, נִישְׁתְּ קִיןְ גַּעַצְוֹאָגְעָנָעָ, תָּמִיד צַעַשְׁלָאָגְעָנָעָ, שְׁטָעַנְדָּגָ צַעַדְרָאָזָעָ, פֿעַטָּעַ, אַפְּטְמָאָלָעָ צַעַבְּלוֹטְגִּנְטָעָ, מִיטּ סִימְנִים אָונְטָעַר דִּי אָוִיגָעָן. דער ווּינְטָ אַזְּנָט אַזְּנָט דָּעַר לְאַכְּטָ, דָּעַר זְוַנְגָט אַזְּנָט דָּעַר קוּוִיטְשָׁעָטָ, דָּעַר הַקְּעָטָ ווּינְטָ אַזְּנָט אַזְּנָט דָּעַר פִּיְּפָטָ, דָּעַר האָט אַגְּנָעָטָה אַזְּנָט דָּעַר טָאַפְּטָעָן/סְקָאָפְּטָעָ מִיטּ פֿערְקָאָטְשָׁעָטָעָ אַרְבָּעָל אַזְּנָט פֿאָהָרָט רִוְּתָעָנְדָּגָ אַוְיָף אַ בְּעוּמָ, דָּעַר טְרִינְקָט מִילְּקָ פֿוֹן אַ קְּרִינְגָלָ, דָּעַר קְנָאָקָט נִיסְלָעָן, דָּעַר טְרָאנְט זְרָוּם מִיטּ אַ קְּעָפְּלָעָ פֿוֹן אַ העֲרִינְגָן אַזְּנָט דָּעַר סְמָאָצָקָעָט אַ קְּאָנָּרָ פֿעַקְטָעָלָ, אַזְּנָט פּוֹנְקָמָ נְעַוֵּל רִינְגָן בְּיַי אַיִּהָם צַוְּיִי קְלִיְּנָעָ רִוְּשָׁקָעָ לְעַד גְּלִיְּךָ אַזְּנָט מַוְיל אָרְיִיןָ, דִּי מַוחְמָעָ יְעַנְטָעָ אַזְּנָט שְׁטָאָרְקָעָרָ פֿוֹן אַזְּיוּעָןָ, אַזְּנָט הַאַלְּטָאָוִסָּ פֿוֹן דָּעַר דָּזְוִינְגָעָר "קְאָמָאָנְדָעָ". זַי שְׁלָטָ זְיִיטָ זְיִיטָ, רִיְּסָטָ זְיִיטָ זְיִיטָ אַוְיָם שְׁטִיקָעָר פְּלִוִּישָׂ. זַי קְלִיְּבָטָ נִישְׁתְּ אַיְּבָעָרָ : וּוּעַרְעָסָ חַאְפָטָ זְיִיטָ אַזְּנָט שְׁטָאָרְקָעָר דָּעַר הַאָנָּדָהָ, דָּעַר בְּעַקְמָטָ אַ זְּעָרָ, אַ טְּרָאָסָקָ, אַ בּוּכְעָנְצִי אַזְּנָט זְיִיטָ אָרִיןָ. אַ פְּאָטָשָׁ אַזְּנָט דָּאָרט אַ זְּאַכְּרִינְגָר גַּאנְגָּ. "וּוְאַרְגָּעָן זְאַלְּסָט דַּו זְיִיטָ! דִּי כְּפָרָה זְאַלְּסָט דַּו זְיִיטָ! בְּאַרְחָאָפָט זְאַלְּסָט דַּו וּוּעָרָעָן!" — דָּאָס אַזְּנָט דָּי קְלִיְּנָעָ קְלָלוֹתָ ; דָּאָרט קָאָנָט אַיְּהָרָ הַעֲרָעָן "קְרוֹתָהָ", אַזְּנָט "חַלְיָרָעָ", אַזְּנָט אַ "מִיתָּה-מִשְׁוָנָהָ" — אַזְּנָט דָּקָא אַזְּנָט גַּוְתָּעָן מַוְתָּהָ, פּוֹנְקָט וּוּי אַיְּהָר זְאָגָט אַ גּוֹטְשָׁבָתָ. שְׁטִילָ וּוּרְדָן נָאָרָ, בְּשַׁעַת דָּעַר פֿעַטָּעַר בִּינְיִישׂ קְוָמָט צָוָם גַּעַהָןָ. נָאָר מַחְמָת דָּעַר פֿעַטָּעַר בִּינְיִישׂ אַזְּנָט אַ פֿערְנוּמוּעָנָעָרָ מעַנְשָׂ, וִיצְתָּאָגָט אַ גְּאַנְצָעָן טָאגָ אַזְּנָט קְלִיְּטָ אַזְּנָט אַזְּנָט אַזְּנָט

הנתקה מינו. אינן שטופות, אך מילויים בראויים.

— מיר זאל זיין פאר זיינע ביינדעלען! — זאנט זי און טוּ ליעט־צ'ו מיט גרויס ליעבעשאפט דאס זיגענדינגע נפש'ל צום הארצען און דערelanגעט בשעת מעשה טאקי א שטורך דעם עלטערען, וואס אויפ'ן שומס: — זעה נאר, ווי דו עצט, עסען זאלען דיך די ווערים! אסתרעל, רחצוי, האסקוי, וואו זענט איהר ערניז אין אלדי שוואָרצע יאהר? נעם וויש איהם אָפַּ דאס נזועל ניכעה, וואש מיר אוייס אָשָׁלִּי, אִיךְ דָּאָרֶף טְרִינְקָעָן אָהָן אָשָׁלִּי! דערelanגע איהם אָסְטוּ סָאָק, ער זאל זיך דריי מאָל אַיבְּקָעְהָרָעָן! הָרָאָצָּז מֵינָם, נְשָׁמָה מִינָּעָם, טְרִוִּיסָט מִינָּעָרָן! דאס מָוֵיל מַאֲכָתָם זיך זי נָאָר נִיט צָוָן אָגָּנָע פְּרִיחָמָאָרָגָעָן נָאָר מֵעַסְטָן, פְּאָרָחָאָפָט זָאָלָט אַיהֲר וּוּרָעָן! דערזעהן מִיד מִיט מִין בְּרוּדָר מְאָטָלָעָן, הָאָבָעָן זיך חְבָרָה אָלָא גַּעַתְּהָאָן אָקָעָנָעָן אָן מַע אַיְזָן אָוָנוּ בְּעַפְּלָעָן, ווי די היישעָר רִיקָעָן. דער אוֹיְף די הענָה, דער — אוֹיְף די פִּים, דער — אוֹיְף'ן קָאָפֶן. חַיִּים'עַל האָט אָנְגָּבְּלָאָזָעָן דאס גַּרְגָּעָלָעָ פָּוּן דער גַּעַקְוִילָעָ טָרָר גָּאנָנוּ גַּלְיוֹיךְ מִיר אַיְזָן אַויְהָר אָרְיוֹן, אָן דָּוּר'עַל האָט מִיד אָרוֹמָד גַּעַחָאָפֶט מִיט בִּיְדָע שְׁטִוּוּלָעָן. פְּנִילָעָ מִיטָּן' אָונְטָרָגָעָטָעָטָעָן הָעַמְּדָעָל האָט זיך אָנְגָּעָטָעָפָט מִיר אַיְזָן אָ פָּוּם, אָרוֹמָגָעָרָגָעָלָעָן קָלוֹת אַיְהָם, ווי אָשְׁלָעָנָעָל, אָן אָמִישָׂמָאָשָׂ פָּוּן פְּרִישָׂעָדָעָן קָלוֹת האָט אָנוּ גַּעַרְנִיאָצָעָלָט, פְּרִטוּקָעָט די אַויְהָרָעָן.

— אוֹיְף די צִוְּהָנְדָעָלָעָךְ זָאָלָט אַיהֲר שְׁרִיעָן! — שְׁרִוִּיט די מְוַהָּמָע יְעַנְּטָע פָּוּנָם אָנְדָרָעָן חָדָר. — טּוֹב קָאָן מַעַן וּוּרָעָן, פָּאָרָן זָאָל דָּאָס אִיךְ! שְׁדִים, נִיט קִיּוֹן קִנְדָּרָה, בְּרָעָנָעָן זָאָל די נְשָׁמָה אַיְיָעָרָעָן!

די מְוַהָּמָע יְעַנְּטָע שְׁרִוִּיט, אָן די קִנְדָּרָה שְׁרִיעָן — אַלְעָ שְׁרִיּוּן. פְּלוֹצִים קָוָמְטָאָן דער בעטָע בִּיְנִישָׂ מִיטָּן טָלִית וְתָפִילִין (אָפְנִים, פָּוּן בִּיתְהַמְּדָרָשָׁ). אַיְזָן אַויְגָּבְּלָיָק וּוּרָד שָׁאָשְׁטִיל, אָן די גַּאנְצָע חַאְלִיאָסְטָרָע וּוּרָד פְּרִישָׂוֹאָוָנְדָעָן.

— אָ גָוָט מְאָרָגָעָן אִיךְ, פְּעַטָּע בִּיְנִישָׂ! — שִׁימָעַן מִיר אַויְסָ אִיךְ אָנוּ מִין בְּרוּדָר מְאָטָלָעָן.

— וואם טහוט איהר דא, שקצ'ים? אודאי נאר חנוכה-געטל? —
מאנכט דער פעטער בייניש און נעמט-ארויס און שענטט אונז צו
זילעלבערען גרווענוי.

די חאליאסטראן קינדרער קוקען-אַרוּס פון די ווינקעלעך, ווי די טראָרָאַקָּאנָעַם. גלאָנְצָעַן אוֹיֶה אָנוֹן מִיט די אוֹיגָעָלָעַ, ווי די מִיּוֹלָעַ, ווַיְינְקָעַן עֲפֵיס צָו אָנוֹן, בְּעוֹזְיוֹעַן עֲפֵיס מִיט די פִּינְגָּרָלָעַ, מאָכָּעַן בשעת מעשה משוגנען תנוועות, ווילען אָנוֹן, אָפָּנָים, צַעֲלָאָכָּעַן — קוֹיְסְקָוִים וּאָסָס מִיר האַלְטָעַן זַיךְ אַיִּין, אָנוֹן מִיר אַנטְלוּיְפָעַן פָּוָנָ'ס דָּאוֹינְגָּעַן נִיגָּמָן.

1

מִיר גַּעֲהָעַן וּוַיְיטָעַר נָאָר חַנוֹכָה-גַּעַלָּה, צָו אָנוֹצָעַ שָׁוּעָסְטָעַר אַיְידָעַן.

אונזער שוערטער אידעל און איהר מאן שלום-זידעל, עליכם
השלום — זוי זענען שיין לאנג אוף דער אמת'ער וועלט.
אידעל איז פון קינדוויז אופג בעווען א פערוינוינטנע נשמה;
איבער א מינדסטע נארישקיט פלענט זיך צעווינגען, פערניסען
טרערען אופג איגעגען און אופג פרעםדע צורות. נאר פון זונט זיך
אייז געווארען א כלה פאר שלום-זידעלען, האט זיך ניט אויפגעערט
זיך ווינגען. אפשר מיינט איהר דערפאה, ווילס'או איהר ניט
געפעלען דער חנן? חילחה? זיך האט איהם דען געקבען, וואס
עד זאל איהר ניט געפעלען? גלאט אוזו, א כלה פאר דער חתונה
בעדרארה ווינגען. אז די שנידערט האבען איהר געבראכט אנדמעס-
שען די חתונה-מלבושים, האט זיך צעווינט אופג א נאנצער
אקטט. שפערטער, צום פארשטייע, אז איהרע חברת'עס זענען זיך
יענינויונגוקומען טאנצען, אייז זי אלע מאל אועונגעלאפען זיך
אייז אלקיר אביבעל אושווען זיך און די קישענס. דעת טאג פון
ער חוזה שמוציאט מען ניט. דעםאלט אייז געווען איהר טאג.
האט נאר ניט אויפגעערט זיך ווינגען. נאר די רעכטער חתונה
זיך געווען צום "באדרענס", בשעת מנשה פערדעל ער בעליזמר

האט זי גענומען "באוצען". און רב ברוך בדוחן איז ארויף אויפֿן
טיש. צענויפגעלעגט די הענד אויפֿן בוייד. אראפגעלאקט דעם קאף.
ווײַ בשעת מע בעויננט אַ טוירטען, און האט אַנגעההייבען מיטֿן
שענעם טרויעריגען נינן. וואס קאן נעמען אַ שטין, בום הילשן :

כלמַ לְעָבָעָן ! כָּלָה לְעָבָעָן !
וַיְיִן זְשָׁעָן, וַיְיִן .
דיינע טרעערען האבען אַצְינֶר
דעַם זַיְעַבְעַטְעַן חַן.
וּאוֹרָם דָו טַהַוֵּסֶט דָאָךְ אַיצְטַ פָּאָרָן בִּיתְדִּין
שְׁלַׂ מַעַלָּה שְׁטַעַחַן.
אָט בָּאָלָד וּוּסְטַ דָו, מִירְדָעַל,
צַו דָעַר חֻופָה גַעַזָּן.
בָּאָדָרָפַ מַעַן דִיר גַעַבָּן
צַו פָּאָרְשַׁטְעַהָן.
אָז דָאָס לְעָבָעָן אַיְזַ בִּיטָעָר,
אָזְזַי וּוּי חַרְיוֹן ;
אָז אַמעַנְשַׁ אַיְזַ נִיטַ פָוַן אַיְזַעַן
אָוָן נִיטַ פָוַן שְׁטִינוֹן,
אַבְשַׁר וּדְם
פָוַן הוֹיטַ אָוָן בֵּין ;
אָז מַעַטְהָוָט די רְשָׁעִים אַיְן גַיהַנְם שְׁמַיְיסַעַן
זַהְרַד נִיטַ שְׁעָן.
אָוָן זַיְ טַהַוָן וּוּיַנְעָן אָוָן יַאֲמַרְעָן אָוָן שְׁרִיעָן
אוֹיפֿן די צִיָהָן ; —
לְכַן בָּאָדָרָפַסְטַ דָו תְּשׁׁוּבָה מַהֲזָן,
זַיךְרַ אַאלְטָעָן זַהְרַד קְלִינוֹן,
אַוְיסְגַעַהָן פָוַן טַרְעָעָן
אָוָן פָוַן גַעַוְיַן ...
אָוָן אָזְזַי וּוּיַטָעָר, אָהָן אַיְין עַק.

אלע וויבער, איזיגענע און פרעמדע, וואט זענען געשטעאנען
דערביי, געהאַלפֿען צעפֿלעכטען דער בָּה אַיהֲרָע שְׁעַנְעָנוּ גְּרוֹיסָע צַעַפּ,
הָאָבָּעָן גַּעַמְּאָכְּטָן מִשְׂנָה-הַמְּאָדָּנָן פִּיסְקָעָם, גַּעַשְׁנִיצְּצָת דֵּי נְעוֹרָה, גַּעַד
וּוִישְׁתָּדֵי אַוְיְגָעָן, אָזֶן אַיְדָּעָל נְעַבָּאָךְ הָאָט אָזְזִי גַּעַיְאָמָּרָטָן, אָזְזִי
גַּעַלְיִיפֿעָט, אָזֶן וּזְיִהְאָט גַּעַלְשִׁסְטָן דְּרִיְאָמָּלָן; מַעַד הָאָט וּזְיִקְוּם
מִיט צְרוֹת אַפְּגָעָמִינְטָרָט.

נאָר אָוִוָּת וּוּפֿיעָל אָונְזָעָר שְׁוּוּסְטָעָר אַיְדָּעָל אִיז גַּעַוּעָן אִין
אוּמְעַטְיִיגָּע זָאָר, אִיז אָונְזָעָר שְׁוּאָגָעָר שְׁלוֹמִיזְיִידָּעָל גַּעַוּעָן אֶפְרַיִּים
ליְכָעָר יְוִנָּגָה אֶלְעַבְּדִינָה, אֶקְאָטָאָוּסְ-טְּרִיבְּבָהָר, אֶפְרַיִּים
קְרָעָנָק אָזֶן, לְאָזֶן עָרְמָיר מְוחָל זְיִוָּה, אִין אַיְינְגָעָמָעָן בְּרִיאָה.
דְּהִיְינוּ, עָרְפָּלָעָגָט לְיַעַבְּ הָאָבָּעָן דְּעַקְוֹטָשָׁעָן, שְׁנָאָלָעָן זָאָר. דָּעַרְלָאָנִי
גַּעַנְעָם אֶשְׁנָאָל גַּלְיִיךְ אִין שְׁפִּיעָה נָאָה, אַדְעָר אִין עַק אַזְהָעָר —
דאָס אִיז גַּעַוּעָן בַּי אַיהֲם דָּסָם חִוָּת. נִישְׁתָּא אִין מָאָל פְּלַעַגְעָן מִיר
אַרוּמְגָעָהָן, אַידָּר אָזֶן מִין בְּרוּדָר מְאָטָעָל, מִיט אַגְּנָעָשָׂוּאַלְעָנָעָן אָוִוָּת
הָעָרָעָן. מִיר הָאָבָּעָן זָאָר מִמְּשָׁמָחָה גַּעַוּעָן, אָזֶן מִיר הָאָבָּעָן דָּעָר
הָעָרָט, אָזֶן דָּסָם פָּאָרְפָּאָלָק גַּעַהְמַ-אָרָאָפּ פָּוּן קָעָסָט. דָּעַם טָאגָן, וְואָס
זְיִהְאָט גַּעַנְעָם זָאָר בְּעַדְאָרָפּ אַיְבְּרָקְלָוִיבָּעָן פָּוּן אָוְנוּ אַיְוָף, "איַיְגָעָנָעָן
קָעָסָט", אִין בַּי אָוְנוּ אִין שְׁטוּבָן גַּעַוּעָן חָוְרָבָן בִּיתְהַמְּקָדְשָׁה. אַיְדָּעָל
הָאָט גַּעַוְיִינָהָן, אַיְינְגָעָלָעָט דִּי וּוּלְטָה, אָזֶן דִּי מְאָמָעָ — אַיְוָף אַיהֲר
קוּקָעָנְדִּינָה. אָזֶן שְׁלוֹמִיזְיִידָּעָל, וְואָס הָאָט גַּעַהְמַפְּלָעָן בְּלוּמְדִישָׁטָ פָּאָר
קָעָוּעָן דִּי זָאָכָעָן, הָאָט נָאָר אַרוּמְגָעָטָאָנָצָת הַיָּן אָזֶן צְוָרִיק, זָאָר אָוְן
טָעָרָגָעָן/גְּנָבָעָט אלְעָמָל זְהָרָ קָוְנָצִיגָה אָזֶן דָּעַרְלָאָנָגָט אָוְנוּ אֶשְׁנָאָל
אַדְעָרָ פָּוּן פָּאָרָעָנָט אִין שְׁפִּיעָה נָאָה, אַדְעָרָ פָּוּן הַיְנָטָעָן אִין עַק אַזְהָעָר.
עָרְהָאָט זָאָר מִיט אָוְנוּ אַפְּגָנְעָמָעָן אִין מָאָל פָּאָר אלְעָמָל אָזֶן
הָאָט נָאָר גַּעַהְמָט דִּי הַעֲזָה אַנְצָוֹאָגָעָן אָוְנוּ, מִיר זָאָלָעָן זָאָר נִיט
לְאָוּן לְאָנָגָג בְּעַטָּעָן אָזֶן זְיִוָּה בַּי אַיהֲם אַפְּטָעָ גַּעַסְטָ ! מִיר הָאָבָּעָן
זָאָר גַּעַגְעָבָעָן דָּסָם וּוּאָרטָה, מִיר זָאָלָעָן זְיִוָּה פָּנִים נִיט אַנְקָוּקָעָן !
נָאָר אֶמְעָנָשָׁ פְּרָגָנָעָט אַלְסְדִּינָה, וּבְפָרָטָ אֶשְׁנָאָל. וּזְיִוָּה
גַּעַתְּ מַעַן נִיט נָאָר חָנוֹכָה-גַּעַלְדָּן צַו אִין אִי יְגַעַן עַמְּ ? ...
שְׁוּוֹ אֶגְעָר ? ...

געקומען צו אידלען, נעהט אונז שלום-זידעל אקעגען מיט
א גאנץ ברויטען בורךה-בא.

— סקאצל פומט! וואס מאכט איזהր גוטס? זעהר קליג
האט איזהר געתהאן, וואס איזהר זענט געקומען. איך האב צוגנרייט
פון איינרטוועגען חנוכה-געלט!

אונ שלום-זידעל נעטט-ארוים דאס בייטעלע און צעהלט אונז
אויס צו עטלייב ניוענקע, גלאנצענדיגען, זילכערנע מטבעות גלייך
אין האנד אריין, און איידער מיר האבען צייט אראומקסען זיך
אונ אייבערצעה-לען די ניע מטבעות, האבען מיר שיין צו עטַּ
ליך שנאל, פריהער איך אין שפיין נאזו און מאטעל אין עק אויהער,
אונ נאכדעם מאטעל און שפיין נאזו און איך אין עק אויהער.

— אבער לאו שיין זיין געונג צו מומשען קינדרען! — בעט
זיך נשבאך בי איהם אונזער שוועסטער אידעל מיט טראדען אין
די אוינגען, און זי רופט אונז אפ אן א זיימט, שטופט אונז אן פולע
קעשענעם מיט ליעאך, מיט ניסלעך און מיט באקסערען, און שענט
אונז א חז' חנוכה-געלט.

מיר האבען די פיס אויף די פלייזעס און לוייפען אהוים.

.ה.

— אונז מאטעל, לאmir זיך קארשת געמען צו דער ארבייט,
אויסרעכעגען, וויפיעל האבען מיר אונזער אוינגענס חנוכה-געלט?
נאר וויסט דו וואס? דו שוויגן; פריהער וועל איך אייבערצעה-לען
מיינס, נאכדעם וועסט דו צעהלען דיננס.

אונ איך צעהל: «א קערבעל מיט דריי צוואנציינער, מיט פיער
נילדען, מיט פינע גרויזנים, מיט זעכט פיטאקלען, — וויפיעל מאכט
דאס אינאיינעם? אפנימ, אזי גרויס, ווי א ערבעל מיט דריי

צוואנצינער, מיט פיער גילדען, מיט פינע גרייזנעם, מיט זעלס פיטאקלען..."

מיין ברודער מאטעל וויל נישט וארטען, בי איך וועל ענד דיגען מיין חשבן, און ער נעמט זיך צו זיין געטען;

ער לענט פון איין האנד אין דער אנדער ער און צעהלט:

— א צוואנצינער און א צוואנצינער איז צוווי צוואנצינער, און נאך צוואנצינער איז דריי צוואנצינער, און צוווי גילדען איז דריי צוואנצינער מיט צוווי גילדען, און א גרייזני און נאך א גרייזני און נאך א גרייזני — איז אינאנאיינעם צוווי צוואנצינער מיט דריי גיל-דען, מיין איך דריי גילדען מיט צוווי צוואנצינער. טפּו! וואס רעד איך? מע באדרארף אנדהייבען נאך א מאל פונם אנהובן!

און ער הויבט-און נאך א מאל פונם אנהוב. מיר צעהלען און צעהלען און קאנען ניט איבערצעהעלען; מיר רעלבען און רעלבען און קאנען ניט אויסרכענען. און אום קומט צום פעטער משה אהרן'ס אלטער פיטאפעס, שועערן זעכערם, אפערליך בענע דרייערט און אנגעשוואלענע גראשענען, פערפלאקטען מיר זיך איזו שטארק אין חשבן, איז מיר וויסטען שווין גאר ניט וואו מיר זענען און דער וועלט. מיר פרובען זיך אויסביבען די דאונג מטבחות בי דער מאמען, ביי'ב טאטען, ביי בריינע דרי קעבן — עם געתט ניט:

קינער וויל זיך נעמען אין האנד אריין!

— וואס איז דאס פאר פיטאקס? ווער האט דאס איך אריין?
גערוקט אוז געלט?

mir שעמען זיך אויסזאגען און מאכען א שוויג.

— זויסט דו גאר וואס? — זאנט צו מיר מיין ברודער מא-טעל. — לאмир זוי נעמען און אריינזוארפער און אויזען אריין, אדער גאר אין דרויסען אויפּן שניי, קינער זאל ניט זעהן.

— א חכם א איך! — זאנט זיך איהם. — שווין גלייבער דאכט זיך, אוועקשענעם זוי איין ארעמאן.

נאר, ווי אויף צוילחכעים, קומט ניט סיון אַרעמאָן! וואו זענען
 אהינגעקסומען אלע אַרערמעלִימ, וואָס ריסען בֵּי דֵי פֿאַלעַם, דינגען
 זיך, זידלען זיך אונ שעלטטען? ניין, דאס וואָס מע בעדארף וועט
 קיינמאָל ניט קומען! קיינמאָל ניט! קיינמאָל ניט!...

מ. גורוויטש פערלאג.

ה. עלכע : דיו אידריש שפראך. א לעהר בוך פאר אנטפאנגען,	
ספצעיעל צונעפאסטט פאר אמעריקאנער קינדער —	45
דור פינסקי : נייע ערצעהלוונגען — — — — —	20
" 40 געבונדען	
דור פינסקי : דער אייביגנער איד (איין אקטער) —	20
" 40 געבונדען	
דור פינסקי : דער שטומער מישיך — — — — —	30
" 50 געבונדען	
יוספ' יפה : ליעדרה, מיט א פאָרערעדע פון דור פינסקי —	35
" 60 געבונדען	
ה. עלכע (לייבע דער רווטער) : באָרני דער מלכוּז.	
הומאָרטיסטייע זאמלונג — — — — —	30
" 60 געבונדען	
ב. קאָוונער (י. אַדְלָעֶר) : הומאָרטיסטייע ערצעהלוונגען —	50
" 80 געבונדען	
הויפט פערקויַף פון פֿאלגנענדע ביכער :	
פריהוּיטס ליעדר — — — — —	35
" 60 געבונדען	
ב. לאָפִין : אָומַעַטִַינָּע ווועגען (לייעדר) — — — — —	25
וועלט-איין וועלט-איים (לייטער-אַרְיִישֶׁר זאמעלכּוֹךְ) — —	80
געבונדען 1,00	

צ'ו בעקמָען אַיִן אַלְעַ גַּרְעַסְעַר בּוּךְ סְטָאָרֶט אַדְרָעַ בַּיּוּם פֻּרְלַעֲגָעַר :

M. GUREWITCH

202 East Broadway

New York, N. Y.

שָׁלוֹם־עֲלֵיכֶם בִּבְלִיאַטְעַם פָּאָר גְּרוֹזִים אָזְן קְלִין שָׁלוֹם־עֲלֵיכֶם פָּאַלְקְמַס־פָּאָנְגַּאַפּ

א בילינע אויסנגןבע פון שלום-עליכם מעשיות און מאנגלאנצען
פאר גרויסע און פאר קליענע, אויף צו לייענען איז אלע אידישע
הייזער, וואו מע רעדט און מע ערשותה אידיש, אויף פאר
צוליענען פאר איזן עולם איז ערנטטליך בעלצעער און אויף
געבען צו לייענען אידישע קינדרע, וועלכע לערנעם און פער
שטעהען אידיש.

מענטט	בָּזְ אַחֲר עַרְשִׁיעָנָע :
10 —	נחת פון קינדרע או בערעל'אייזיך.
10 —	ווען איך בין רויטשילד או אוסגעטרייסעלט.
10 —	מתושלה.
10 —	שווין איזן מאָל אַ סוכָּה!
10 —	די פָּאָהָן.
10 —	דָּאָם מעערעל.
10 —	חַנוּכָּה-גַּעַלְד
10 —	פָּרְבָּעָנָגָט אַתְּיִים.
10 —	רַאֲפְּטִישָׂק.
10 —	בְּיוֹם קָעָנִיג אַחֲשָׂרוֹש.
1. 10 —	נַחַת פָּוּן קִינְדְּרָע אוּ בְּעַרְעַלְאַיְזִיך.
2. 10 —	וּוְעַן אַיך בֵּין רַוִּיטְשִׁילְד אוּ אַוִּיסְגַּעַטְרִיסְעַלְט.
3. 10 —	מַתְוָשָׁלָה.
4. 10 —	שְׁוִין אַיזָּן מַאְל אַ סּוּכָּה!
5. 10 —	די פָּאָהָן.
6. 10 —	דָּאָם מעערעל.
7. 10 —	חַנוּכָּה-גַּעַלְד
8. 10 —	פָּרְבָּעָנָגָט אַתְּיִים.
9. 10 —	רַאֲפְּטִישָׂק.
10. 10 —	בְּיוֹם קָעָנִיג אַחֲשָׂרוֹש.
מענטט	אַיז נִיכְעַן וּוּלְעַן עַרְשִׁיעָנָע :
11. 10 —	אַ פָּרְשַׁטְעַטְעַר פַּסְחָה.
12. 10 —	די נַאֲלְשִׁפְנָעָרָם.
13. 10 —	דָּעַר זַיְגָנָע.
14. 10 —	לְגַג בָּעוּמָר.
15. 10 —	דָּאָם דָּרְיוּידָל.

הויפטפערקויף איז בוכחאנדרונג פון מ. גורעוויטש:
M. Gurewitch, 202 East Broadway, New York.

